

FÜGGETLEN LAPOK

Az előfizetési pénzek... s a lap kezelését illető minden tárgyak... Bérmentetlen levelek el nem fogadtnak.

Megjelenni ezentúl minden szerdán és szombaton. Előfizetési ár: Északi országokra 10 frt. félévre 5 frt. nyugatra 2 frt 50 kr. Magyarországon 6-hatásos példát 3 frt. belföldi minden beutazásért 30 kr. A „nyit-tör”-ben 4-hatásos példát 20 kr.

Előfizetési felhívás

FÜGGETLEN LAPOK

1868. október—december folyamára 2 ft. 50 kr. egy hónapra 90 „

Az új évfolyam beálltával t. előfizetőinket lapunk további pártolására kérjük, s azon t. ez. előfizetők, kiknek megrendelése e hó végével lejár, tisztelettel felkértem, sziveskedjenek azt e hó végeig megújítani, hogy a lap szétküldésnél fennakadás ne történjék.

A „Független Lapok” kiadó-hivatala.

3 korona utca 18. szám.

Szerkesztőségi iroda:

3 korona utca 25. szám.

Nézetek.

Pest, nov. 20.

Elmondottam az „Autonomia” programját főbb vonalakban. Leírtam a szellemet és irányt, melyet az követni fog az egyházi közügyekben és politikában.

A tervrajz széles és intenzív; annak kivételre nem kellő csatlakozását kívánja. Itt azonban a jobb erők csoportulását értem. Kezdő vagy gyöngyelem sem alkotni, sem fentartani nem bírnak.

Lapunk szabadelvű és független jellege, nem tette annak felekezeti irányt gyűlölté, nem lett az kezünkben népszerűtlenné. Tapasztaltuk, hogy liberális kath. iróink nem tartják lealáznak és lehetetlennek egy szabadelvű kath. irányu lapnál működni.

Erre azonban a fő és egyedüli kellem: elegendő pénz erő.

Hol vesszük azt? Előfizetések után?

De föltehető-e, hogy első föllépésre is kétezer előfizetője legyen lapunknak, midőn azt, hogy a kath. papság, a bizonyos oldalról jöhető nyomások, befolyások, a megszokott kitüntetései és rangkorláti spekulációk alól magát emancipálja, csak kevesek megbecsülhetlen jellemében látjuk!

Egyelőre tehát ily lemondás és erkölcsi egyesülésről alig lehet álmodni.

Hogy tehát illúziókba ne essem, fölteszem, hogy ezer kétszáz előfizetője lesz az „Autonomianak.”

Okos gazdálkodással ennyi előfizető, magát a lapot, annak anyagi részét teljesen földözi; hátra marad a lap szellemi részének kiállítására.

Ezt más uton kell előteremteni. Külörszágokban aktívak alapítják a kath. lapokat. Nálunk ez nem szokásos, s a közönség nem viseltetik ily összeálláshoz bizalommal.

Nem marad tehát egyéb mód hátra, mint az önkéntes segítségelés!

Megérdemlette-e lapunk, a nagy érdemű papság bizalmát; tett-e annyit annak érdekében, hogy pártfogására, segélyére számíthat? Nem a mi dolgunk eldönteni. A t. közönség tudja, hogy a fenforgott viszonyok között az egyház és papság érdekében többet nem tehetünk, de megtettünk mindent, a mit lehet.

A kezdet volt csak nehéz, az indulás első lépései voltak tövisesek, rágalmakkal göröngyösök.

Ma a csucson állunk, honnét tisztá, biztos a kilátás!

Részünkről kijelentjük, hogy elveinket meg nem tagadjuk, a kath. papság érdekeit kitartó szilárdsággal, a lehetőleg nagyobb arányokban fogjuk képviselni. Megosztunk annak gondjaiban, elhagyatottságában, és bájában. Panaszainak visszhangja, igaz ügyének védője leszünk.

Gondolatait, érzelmeit tolmácsolni fogjuk, szavának kellő súlyt szerzünk, munkarészét méltányolva, anyagi alapjától, erkölcsi helyzetétől, javítását, reformját, szívós következetességgel sürgetjük.

Ily jóakarát és szolgálatkészséggel szemközt megfogja-e tagadni a jobb napok áldása után epedő magyar kath. papság, leghevívebb barátját? Töle függ e kérdés eldöntése.

En adott szavam erejénél fogva többet nem tehetek, s az ügynek szolgálók, midőn felkérem paptestvéreimet az „Autonomia” segélyezésére.

Zoványi.

Egyetemünkről.

Pest nov. 19.

A pesti magyar királyi tudomány-egyetem sorsa fölött, az országos törvényhozás kebelében néhány nap előtt hozott határozat, ugy látszik a kath. körök készületlenül találta, és meglepte.

Az októberi vegyes kath. konferentia után beállott szélcsend ismét az előbbi álmok

tétlen folytatását hozta a kath. ügyek fölött. Meddő értekezések, talhatal álláspontok fölött, a vesztett csatát helyrehozni nem bírták, s a küszöbön levő kérdések biztosítását elhanyagoltatták.

Egy sikertült sakkjátsza Deák Ferencnek, a szent széki ügyben elég volt, a vakmerő gondolatra egész sorsunkat e nagy szellem menti meg, mint Ariónt a tenger nymphei!

De vajon lehetséges volt-e az egyetemi kérdésben is oly államférfiui taktika, mint a szentszéki ügyben? Hasonló alap állott-e itt is Deák Ferenc rendelkezésére? Amott a polgári törvénykezés rendezetlen volta, s a házassági törvénykönyv hiánya, mint szükségesség föltétl oka lehetett a szent székek kérdésének elodázására.

Itt, az 1848-iki 19-ik és 20-ik törvény-cikk, kibuvást nem engedtek. Semmiféle támasza nem volt Deák Ferencnek, a nevezett törvényes határozatok ellen.

Hiányzott az autonómikus status, mely megelőzvé a törvényes ebbeli lépését, oly intézkedéseket tehetett volna, hogy az ok és ürügy a pénség hely, — mely az országgházban az egyetem szövegrehozatalának alapja volt, elölleges javítások által elenyészett volna!

De másrészt az 1848-iki püspöki kar, köztudomásulag, az államrészére lemondott a magy. kir. tudomány-egyetemről, mint felekezeti intézetéről.

Történt-e azóta, s talán a legújabb alkotmányos viszonyok között lépések a nm. püspöki kar részéről, az egyetem felekezeti érdekeiben? Nem tudjuk, senki sem tudja.

De azt igen is tudjuk, hogy a lefolyt és tavasz mulasztásai absolute helyre pótolhatlanok.

Ha akkor egybehivatván a kath. status, kezébe veszi vala a kath. egyházi és iskolai alapítványokat, az első felső tanodáink állapotát megvizsgálva, felismerte volna a botrányos és tarthatlan anyagi ellátást, mely a bőséges és hititani kar tanárait nyomorgásra kényszeríti, és a kath. alapítványok összletéből sietett volna kiegészíteni a hiányokat, megfelelni a szükségeknek, s betölteni mindazon házagot, mely most az államhoz kiált sürögő segítség és orvoslatt!

Az állam megadja a kívánt segélyt; de igen drága áron. Saecularizálja az egyetemet. De ezen saecularizációja a magyar tudomány ezen egyetlen palladiumának, nem mai termék. Első tette azt Mária Terézia, midőn az archi-episcopalis egyetemet az állam részére egyszerűen confiscálta. Megváltoztatta címét, meg pecsétjét; az államhatalom vezetése alá rendelte azt s az egyháznak meg azon jogát is elvette, hogy az esztergomi káptalan is beleszóltatott a hazai és római jog tanárainak kinevezésébe.

Azóta a magy. kir. egyetem külön munitipiummal bírt, önmagát kormányozta, tanhatóságot, csak a legmagasabb államhatalomban ismert el.

Azt mondják, hogy Mária Terézia a kath. állam részére sajátította el az egyetemet. Igaz. Az állam akkor, kath. jellegű volt. Legalább így nevezte magát, jölehet az egyházzal mostohalú bánt. Ki tehet azonban róla, hogy a physikai rendben is, a jelleg, tündekény változó, a lényeg állandó, való. A kath. jellege megszűnt az államnak 1848-ban, de az állam maga megmaradt, az egyetem nem a jellegét követte, hanem a lényegét, az államot. Megmaradt az állam karjaiban, s lett belőle állami egyetem.

A dolgok ezen észtaeni kényszere vezette akkor boldog emléktű főpapjainkat, hogy elfogadva a tények logikáját, a vissza nem idézhető dolgok után nem kapkodtak.

Deák Ferenc, a napon, melyen az egyetem számára pénzsegélyt kértek a háztól, csupán tárgyilagos irrott történelmi előzmények hatása között állott. A mult jogi alakja nem lehetett támpont, felekezeti védelemre. A valláségyenjogusítás által természetesen utalt autonómikus közakarata a kath. felekezet egyháziilag képviselt összegének, nem támogathatá a védelmezőt. Az ukus létezik. Az országgházon kívül a katolicusok szétszóra, az országgházon belül támasz nélkül látjuk magunkat.

Pedig, ha valaha, most volt az alkalmas idő, egyetemünkre, a kath. felekezet számára visszanyerni és biztosítani. A jogtisztélet, mely az önkormányzati testületek irányában mutatkozik, a mérsékelt, mely a nemzeti közszellemet vezérli, az ébredező rokonszenv, mely a kath. világiakat, a felekezeti érdekek felkarolására indítja; mindez támogatva egy erős és szívós kath. közvélemény által, lehetővé tett volna oly transaktiót, mely az 1848-iki 19-ik. c. cikket, a kath. érdekek szellemében módosíthatta volna. Egyetemünk ügyét, a kath. felekezet számára visszanyerhetjük volna.

Ezt elmulasztottuk. Világosatak vesztésének okai nem annyira erő hiány, mint inkább a vezérlet mulasztásai szoktak lenni.

A kath. papság helyzete hazánkban.

Pest, nov. 19.

Miután fönnebb vázolt tervezetünk szerént az ujonnan megállapítandó lelkesítő congrua alapjának egyik — bár csekély — részét a stóla-jövedelem fogná képezni; nem mulaszthatjuk el igénytelen nézetünknek ez irányban is pár megjegyzéssel kifejezést adni.

A stóla-illetékre vonatkozólag, röviden e két pontban öszpontosul szerény véleményünk:

1-ör. Mindenekelőtt ki kell jelezni a hivatalos teendőket, melyeknek teljesítéséért szabad leszen díjat kívánni.

2-ör. Ezen díjat illetőleg egyöntetűség hozandó be az egész magyar egyházban.

Kik a lelkeszet terén működtek, és szemeiket a megfigyelhető jelenetek szemlélése elől nem hunyták be; kétségkívül méltányolni fogják fölszólalásunkat az egyformaság behozása mellett. — Nem tehetvén föl, hogy valaki e tárgyban és bővebb fölvilágosításra szorulna; — úgy véljük — bátran át-mehetünk a másik kérdésre.

Az első pontot illetőleg: mindenestre is első rendben eltörleendőnek véljük a keresztelési díjat.

Nagyon visszás dolog ugyanis oly ténykedésért díjat kiszabni, melyet az egyház érdekében ingyen is elvégezni nemcsak szigorú, de édes kötelességgel fogja ismerni minden jó katolicus, anánálkább az egyház fölött szolgálja. — A keresztelés által mindig egy újabb támaszkő illesztetik az egyház nagy épületének falaiba; s vajjon az Isten templomát hivatalból építeni nem volna édes kötelme az ur szolgáljának? — S aztán ha a kegyeseknek bármelyike is ingyen szolgáltat ki egyházunkban: nem volna-e anomalia épen a legszükségesebbet díjjal összekapcsolni?

Ki merné az életre szükséges levegőt megadóztatni? ... s a keresztesség isten-országában nem éltető légcsupán, hanem magának a lélek életének létrehozója; azon csatorna, melyből az élet áradoz. — S végre is, nem véleményünk mellett bizonyít-e már maga azon körülmény, hogy szűkségben, ünnepléségek nélkül bárki föladhajta a keresztiséget, — igen természetesen minden díj nélkül —? S vajjon miért nem lehetne ez mindig így az ünneplés keresztiségnél is?

Vannak megyék, melyekben nagyon helyesen jelenleg sem fizettek semmi a keresztesség kiszolgáltatásának alkalmával: e szokást átalányosítani kell az egész magyar egyházban. — Igaz, hogy azon megyékben az egyházból bevezetés alkalmával szokás némű áldozatot elfogadni a bevezetektől; csakhogy ez áldozatis legyen egészen szabad, s az illető hívek tetszésétől függő, mint eredetileg a szövetségben volt, honnan mi is örököltük.

Ha van itt valami kiszabott díjnak helye: ez legfőlebb a templom számára

A FÜGGETLEN LAPOK TÁRCZÁJA.

Dr. Roder Alajos,

a m. k. tudomány-egyetem mult tanévi nagyszagos rectorának, f. évi október 1-én mondott zárbeszédé.

(Folytatás.)

Dr. Balogh Kálmán öt orvostudományi értekezést és több rendű átdolgozásokat, könyvismeretéseket, lapzemelvényeket és tárczazikket!

20) a) „Gyujtogatás egy este.” Orvosi felülvélemény a tett beszámítása iránt. Orvosi Hetilap közegészségügyi és törvényszéki orvostani melléklete. 1867. 4. sz.; b) „Adatok az idegkórban.” Orvosi Hetilap 1867. 33. és 34. sz.; c) „Baloldali mellhártya-izmadány gümös mellhártyalobbal.” Orvosi Hetilap 1867. 48. sz.

1) a) „Kísérleti tanulmányok a mérgek hatásáról az állati szervezetre.” I. Sarkvirálgal. „Orvosi Hetilap” 1867. 49. sz. II. Légeny-savas szorál. Ugyanott 1867. 50. sz.; b) „Az orvosi nevelés rendszere Angol és Franciaországban.” „Orvosi Hetilap” 1868. 5. 6. 7. 10. 14. 16. 20. sz.; c) „Megelőzőek Velpéan, ugyanott 1867. 41. sz., Rayer, ugyanott 1867. 47. sz., Flourens, ugyanott 1867. 51. sz., Bezold, ugyanott 1868. 13. sz. és Serres föltt, ugyanott 1868. 15. sz.; d) A színtelen vérszövetek az edényfalakon való keresztülbuvása a lobból és genyedéssel mily viszonyban áll. „Orvosi Hetilap” 1867. 25. 26. 27. és 30. sz.; e) Az orvoskari kultágok intézménye a pesti királyi egyetemen. „Orvosi Hetilap” közegészségügyi és törvényszéki orvostani melléklete. 1868. 3. sz. — Átdolgozások! könyvismeretések, lapzemelvények és tárczazikkek az „Orvosi Hetilap” hársábjain.

dr. Bókai János egy orvostani cikket!)

Dr. Poor Imre szerkeszté a) „Gyógyászat” című folyóirat már nyolezadik évfolyamát, melyben b) több értekezés és cikk jelent meg föle.)

Dr. Patrnbán Gergely irt két rendű orvostudományi cikket!)

dr. Kovács József egy orvostudományi értekezést!)

dr. Batizfalvy Sámuel két rendű közleményt a testgyógyászat köréből!)

dr. Navratil Imre a) egy önálló

2) „Adatok a végbél habarez felismeréséhez és gyógykezeléséhez.” Orvosi Hetilap 1868. 31. sz.

3) a) „Gyógyászat”, vagyis az orvostudomány hazai és külföldi fejlődésének, különösen a gyógygyakorlatnak közlönye; b) 1. A járványos koponyagerinczi agyhártyalob, és 2. „Az alapi agyhártyalob és heveny szemcsés gümösödés egy esete” felöl és 3. még több államorvosi és irányzikk.

4) a) A „központi ojtóintézet rendezése végett a magyar kir. beltgymiszteriumhoz benyújtott fölterjesztés.” Orvosi Hetilap közegészségügyi és törvényszéki orvostani melléklete. 1868. 1. sz. szám; b) A budai császárfürdői ivóforrás szénasavas ménezég tartalmazott gyógyhatása.

5) Légesőnyitás gégegyzenő s a gégeizmok benuitsága miatti fuldoklásért, gyógyulás. „Orvosi Hetilap” 1868. 20. és 21. sz.

6) a) Gyakorlati közlemények a testegyenészet köréből. Orvosi Hetilap” 1867. 48. sz.; b) Gyakorlati közlemények a testgyógyászat köréből. A magyar orvosok és természetvizsgálók XII. vagyis rimaszombati nagygyűlésének évkönyvében. 1868. 235—239. l. (Az oldalgyörnéről, capiztletü lohról és a dongalábról.)

munkát „Sebészi mütétan” és b) három orvostudományi értekezést!)

dr. Fleischer József egy orvostudományi cikket!)

Dr. Böke Gyulának munkája: „Fül-lészet”. Kézi könyv, sajtó alatt van.

Dr. Hasenfeld Manó irt egy értekezést „Szállás földtani viszonyairól!”)

dr. Lumniczer Sándor egy orvostudományi cikket!)

A bölcsészettudományi karból:

Dr. Jedlik Ányos értekezést irt a „csöves villámszedőröl.”)

Dr. Margó Tivadar kiadott egy önálló munkát a „általános élettan”-ról!)

Dr. Toldy Ferenc ez évi irodalmi működésének terményei: a) „A ma-

2) a) „Sebészi mütétan.” Pest, 1867.; b) 1. Hangszálagfekély, vizenyő, légesőnyitás, halál. „Orvosi hetilap” 1868. 44. sz.; b) 2. Husdag (sacroma) a gégeben, villámegetés a szájon át, gyógyulás. „Orvosi Hetilap” 9. és 10. sz.; b) 3. „Ein Fall von Epitholiakrebs im Kehlkopf.” Wiener medicinische Presse. 1868.

3) „Adat a mőhleány betegségeinek kórtanához.” Orvosi Hetilap. 1868. 17. sz.

4) „Szállás földtani viszonyai.” A kir. magyar természetstudományi társulat közlönye. VII. köt. 3. f. 1868.

5) „A sípcsont újdonsontalpu fekélye, a csontalap levésése általi gyógyulás.” Orvosi Hetilap. 1868. 27. és 28. sz.

6) Ezen értekezést szerző a magyar orvosok és természetvizsgálók nagygyűlésén Rimaszombathban tartotta az általa összeállított „csöves villámszedőröl”, és megjelent a magyar orvosok és természetvizsgálók XII. nagygyűlésének munkálatai közt 1868.

7) „Általános élettan.” I. rész. 202 f. metszettel. Pesten 1868.

gyar nemzeti irodalomtörténet tankönyve” II. kiadásban, a m. t. akadémia által a nagy 200 arany jutalomdíjra méltattott; b) Irodalom történeti olvasó-könyv; c) Emlékbeszéd Czuczor Gergely fölött; d) Nemzeti történelmünk kezdetei; e) Összegyűjtött munkáiból két kötet!)

Dr. Thán Károly a) még 1867. irt egy értekezést „a szénéleg-kenegről”, mely a bécsi császári akadémia által 1868-ban a Liebenféle alapítványból 450 finyi díjjal jutalmaztatott; b) a m. tud. akadémiában tartott értekezése „a harkányi kónes hővviz vegyelemzése”-ról sajtó alatt van!)

Dr. Horváth Cyrill három rendű philosophiai értekezést irt!)

3) a) A magyar nemzeti irodalom-történet tankönyve a legrégibb időktől a jelenkorig rövid előadásban, II. javított kiadás, két kötetben, Pest 1868; b) Irodalom történeti olvasókönyv, vonatkozással a m. irodalom történetére. I. köt. Pest, 1868; c) Emlékbeszéd Czuczor Gergely felett. M. akad. Évkönyvek IX. köt. 1868; d) Nemzeti történelmünk kezdetei. Századok II. foly. 6. füz. 1868; e) Toldy Ferenc összegyűjtött munkái. I. és II. köt. Pest, 1868.

4) A fönemlített értekezés „a szénéleg-kenegről” német nyelven ezen czím alatt: „Über das Kohlenoxydulphid” a Liebig-fele Annalen der Chemie und Pharmacie Suppl.-bd. V. jelent meg először, melyből egyéb külföldi lapok is átvették.

5) A philosophiai módszerek akadályairól. M. t. akadémia értekezések VII. sz. Pest, 1868; b) Subiectivismus és determinismus a philosophiában. „Egyházi Lapok” I, III, VIII. és IX. füzet. Pest, 1863; c) Bírálatt dr. Bauer Imre ily czímű munkája fölött: „A philosophia történelme.” I. füzet Pest. 1868. A „Független Lapok”-ban 174. sz. 1868.

Kerékgyártó Alajos Á. r. pádtól megjelent folytatólag „Magyarország történetének kézi könyve.” (16)

Dr. Télfy Iván a) kiadá a „Corpus Juris Attici” görögül és latinul; b) irt több rendű tudományos értekezést; c) kettőt görög nyelven!)

Dr. Römer Flóris szerkesztette az „Archaeologiai Közlemények” VII. és a „Györi történelmi és régészeti Füzetek” IV. kötetét és irt több értekezést a mütregészlet köréből!)

(Folyt. köv.)

16) Magyarország történetének kézi könyve III. IV. és V. rész. A mohácsi csatától II. József császár haláláig 1526—1790. Pest, 1868.

17) a) „Corpus Juris Attici”, graece et latine. Fasciculus 2—8. Pestini et Lipsiae sumtibus Guilelmi Lufferi. 1868.; b) 1. „Solon adótörvényeiről”; és 2. „Adalékok az attikai törvénykönyvhez.” Az „Értekezések”-ben a nyelv és szőstudományi osztály köréből. Kiadja a m. t. akadémia. Pest, I. sz. 1867, és II. sz. 1868. 3. „Az attikai törvénykönyvről.” A nyelvstudományi Közlemények”-ben. Kiadja a m. t. akadémia nyelvstudományi bizottsága VI. kötet. II. füz. Pest, 1868; c) Tó Solónonon Thymon. A Kézó című görög bírlapban, 351. sz. 1838 és Anaximandrosz Ataxiononononon. Ugyanott 372. sz. 1868.

18) a) „Sz. Margit IV. Béla király leányának házi állásáról.” Az „Archaeologiai Közlemények” VII. kötetében 1868; b) „A barlangokról, nevezetesen a magyarbarlangokról”; ugyanott c) „A pozsonyi káptalan ujjában talált egyházi ékszerrei” és d) „Az ősrégi agyagmiveltés viszonya a történelemhez.” A „Századok” II. folyamában. 1868.

négy bizottságra osztott a delegáció: külügyi, pénzügyi, szárazföldi sereg és tengerészeti bizottságokra, melyek azonnal meg is alakultak s munkálataikat azonnal megkezdik, mintán a hadügyi kivételével a többi adatok már is vannak osztva.

F. hó 16-án nyílt meg Zágrábban a horvát országgyűlés, s lelkesülten fogadta a kiegyezés tárgyában érkezett királyi leiratot.

KÜLFÖLD.

Francziaországban a Bandin ügy még mindig gyupontja a társadalmi és politikai mozzanatoknak. Ezen a szabadság és nép jogáért hősiesen eselést volt tisztviselőnek t. i. a haladatos francziák egy emlékszóbot készítettek felelőni, mire számos comiték alakultak és több párisi lapok nyitották meg hasábjait gyűjtés végett. A kormány azonban szigorú vizsgálatot rendelt ezen demonstráció résztvevői ellen. Azon lapok, melyek a felállítandó emlékszóbot mellett felszóltak, mind lefoglaltattak és a gyűjtők és aláírókkal együtt a párisi fenytörvényesék által kemény büntetésre ítéltettek, mely részint fogságból, részint pénzbüntetésből állott.

Spanyolország. Az ideiglenes kormány most azon van, hogy a trónjelölt névsorát felállítsa. Topete admirál Montpensier herceget támogatja, minden népszerűsége dacára támaszkodván azon kötelezettségekre, a melyeket a szabadelvű unió vállalt ezen herceg irányában. Serrano tábornagy megint Leopold hohenzollerni herceget kijelölését támogatja és Poroszország már vérmes reményeket táplál az eredmény iránt. (Ezen herceg testvér Károly romániai herceggel. Most 33 éves. Nőül vette a jelenlegi portugali király nővérét.) Olozaga ajánlatára Madridban nagy demokrata-monarchikus meeting tartott és beszédét a nép nagy rokonszenvvel fogadta. Madridból írják, hogy Sevilla tartomány némely városaiban communista mozgalom ütött ki, úgy Frejnal de la Sierra és Yanarrosban. Mindkét helyen karatonai erő véteztet igénybe. A közlemény az ez alkalommal elcsesztettek vagy megsebesítettek számát 90-re teszi. Más tudósítások szerint Murcia hatóságai a köztársaságot kiáltották.

Angolországban a választási mozgalom tetőpontját érte. A szabadelvű párt reményeli, hogy 120 taggal fog szaporodni. A parlament feloszlására és egybehívására, úgy szinte a

scótlandi 16 peer összehívása és megválasztására nézve egy királyi leirat közöltetett. Stanley lord külügyminiszter f. hó 13-án Lyonban tartott választási beszédet az általános európai helyzetről, melyben kijelenté, hogy a kilátásokat csak megnyugtatóknak mondhatja, általános ingerültséget idézett elő.

A bolgár egyháznak a görögötől való elválasztása Gregorius patriarchának hivatalos uton már tudomására lön hozva, hogy hajlandó elfogadni, még nem tudatik. A bolgárok azt kívánják, hogy joguk legyen oly papokat választani, a kik a bolgár nyelvet értik. Azon egyházmegegyekben, hol a többség bolgár, a metropolitáknak szintén bolgároknak kell lenniök. Konstantinápolyban egy fő-metropolitást kívánnak a bolgár egyház fölötti őrökösés végett, valamint egy synodus. A bolgár metropolitákat az illető synodusok választják s a szultán berajta helyezi be székeikbe. A bolgárok megtartják azon templomokat, melyekkel eddig bírtak. Ott hol a görögöknek és bolgároknak közösen volt templomuk, ez a görögöké marad; a bolgároknak új templomot kell építeniök. A görök patriarchatus kiváltságai sértetlen fön maradnak, a görög egyházfők megtartják eddigi székeiket.

A bolgár püspökök és metropoliták oly városokban fognak székelni, melyekben nincs görög püspök vagy érsek. A bolgároknak, ha kívánják, joguk van továbbra is megtartani görög plébánosait.

VEGYES.

A „Pesti Hírnök” és „Idők Tanuja,” f. hó 17-ik számukban egyszerre ugyanegy szöveget nyilatkozatot hoztak. Velejét annak átvesszük.

„A mit a kath. olvasó közönség” — mondja a nevezett két lap nyilatkozata — „házánkban évek óta oly nehezen várt, s annyit sürgetett, — végre ténynyé vált. Minden jobb és ismeretesebb journalistikai erők ez ügyben ugyan is egyesültek valahára.

Azon napi közlönyök, melyek eddig egy czélra bár, de különbözővá s ugyanazon ügynek táborát úgy szólván ketté osztva működtek, 1869-dik évi januártól kezdve, egy nagy politikai napi lappá alakulnak át.”

Hogy a t. olvasó közönség ezen incorrect nyilatkozat által félre ne vezettecsék,

tudomására adjuk, miszerént azon „minden jobb és ismeretesebb journalistikai erők egyesülése” alatt csak az „Idők Tanuja” és „Pesti Hírnök” journalistikai erejét értse, mert csak ezen két lap olvad össze és egybe.

Oly magas régiokban tanyáz nevezett két kath. lap collégának, hogy minden kath. journalistát önmaguk körül látnak, a Függlapokat észre sem veszik. Pedig talán mi is kath. journalisták volnánk, ha nem is oly „ismertek”, mint a „Pesti Hírnök” s nem oly „jobb erők”, mint az „Idők Tanuja.”

Örülünk, ha a „minden jobb és ismeretesebb journalistikai erők” egyesülése, oly két lapból támadott fusionál mint a „P. Hírnök” és „Idők Tanuja,” a kath. ügynek táborába hozna, ha nem is „minden jobb és ismeretesebb journalistikai erők”, mint ezt per emphasis, a nevezett két lap nyilatkozata mondja, de legalább a második rendű kath. világi journalistákat. Azonban kik azok, és hányan vannak?!

Különböz, mi köszönettel tartozunk tisztelt lapíróknak a „Pesti Naplónak” — rólunk táplált azon lovagias és biztos föltevésért, mely szerint a „Függlapok” nem fognak a hirdett fisisóban résztvenni. A „Függlapok” czime átalakul, de szelleme, iránya, és függetlensége megmarad. Ennyit egyelőre.

Jövő szombaton, mint halljuk, az egész udvar bevonul Budára. Királyné ő Felsége névnapiját még Gödöllőn akarván megtartani. Nevünepét a budai vártemplomban a legnagyobb ünnepélyességgel ülték meg, melyen a legkiválóbb személyiségek vettek részt. A nagy mise kezdete előtt a papság két püspökkel teljes díszben a főbejártnál állást foglalt, mire néhány perczel 10 óra előtt megérkezett az érsekprímás, áldását adta a szent kegyet vette az isteni szolgálat.

A keletázsiai expeditio egyik hajója a „Donau” Gibraltárba érkezett, s Petz tengernagy sürgönye szerint ott várja társát „Fridrik” et, melyet a vihar Algierba sodort.

E napokban több nevezett haláleset fordult elő: a zenevilág elveszté egyik fejedelmét Rossini; a pénzüvilág b. Rothschild Jakabot s a hírlapirodalom egyik nagy bajnokát, a „Sieele” köztársasági lap, a legelterjedtebb újság szerkesztője, Havin szitén meg-

szint élni; a halál küszöbén van már Lamar-tine, a nagy költő is.

Megjelent: Három szent beszéd az imádságról. Szerzette és mondotta Körész Kelemen sz. Ferenczrendi atya. Esztergom 1868.

Törüljük el a vallástügyi miniszteriumot, mint a haladás akadályát. Irta Ludwig János, Pesti 1868.

A betegpólok irgalmasrend történeti kifejtése. Irta: Pataky Nándor. I. kötet. (Istene sz. János élete) Egerben, 1868.

Florenzából, nov. 16 károl távirják, hogy Mazzini, a bíres agitator, Luganóban súlyosan betegesen fekszik. Dr. Bertani írja, hogy nincs reménye megmentéséhez.

József nádor szobrának leleplezése, hir szerint, deczemb. 2-ra tűzött ki, mintán király ő Felsége óhaját nyilvánította, hogy a leleplezés még az országgyűlés ezen ülészaka alatt történjék.

Chorinszky Gusztávról írja a „Fränkischer Wald” f. hó 14-ről: A Rosenberghölgy fejezést, Chorinszkyt, mintán elmebáborodás jelei mutatkoztak rajta, tegnap az erőd körházába vitték, s hallomás szerint már ki is ütött rajta a dühkór úgy, hogy már ma kötdolmányt kellett reá alkalmazni.

(Beküldetett) Felvilágosítás a Cs. Nyéki eseményt illetőleg T. Szerkesztő ur! A nyéki eseményt a hazai lapok nagyobb része oly elferdítésekkel közölte, hogy az igazságnak érdekében kénytelennek érzem magamat a valódi tényálladék elmondására.

V. K. r. kath. vallású nyéki lakost, okt. 25. a délutáni órákban elhunyt Vörös P. ref. vallású szolgálójának eltemetése végett az illető madi ref. t. lelkes urhoz azon megjegyzéssel utasítam, hogy csak az említett ref. lelkes urnak engedelmé és beegyezésével, s a törvényes 48 óra leteltével, igerhetem, nevezett halottnak eltemetését. V. K. okt. 27-én reggel, azon kijelentéssel jött ismét hozzám, hogy ő a napot várakozással nem töltheti. Mire én őt a törvényesen megszabott 48 órai köteles halott-tartásra figyelmeztettem s egyáltalán oda nyilatkoztam, hogy én a halottat, csak azon esetre temethetem el, ha a boldogultnak illető lelkeséssel délig el nem jönne. V. K. azonban a törvényes időt be nem várván, meghalt szolgálóját 27 kén délelőtt 9 óra tájban, m a g a elásta.

Ezen dolgot V. K. hoz másnap reggel küldött embertől megértvén, elrendeltem, hogy a halott azonnal vélessék ki a földből,

a végett, hogy az illető lelkes eltemethesse.

Alaptalan rágalomnak vagyok tebát kénytelen nyilvánítani T. Gy. köztörvényszék az azon vádját, mintha én a temetést a fizetés miatt megtagadtam volna. Méri a mi magát a temetést illeti, az illető iskolamester urat már reggel felszólítottam mikép délután adjon harangszóval jelt a temetésre. A temetési díjt illetőleg pedig minthogy az engem nem illetett, szó sem lehet. Egyéb díjazást pedig nem követeltem, ellenkezőleg nyíltan kijelentem, hogy a temetést ingyen fogom elvégezni.

Tettem ezt évenként úgy az idén is, főleg nyéki híveim néhány szegényét lsten nevében temettet el, — ezt nem magam érde meül, hanem a T. Gy. köztörvényszék a gyakorlott ker. felebaráti szeretet bebizonyítására hozom fel, s bátran igaz lélekismerettel hivatkozhatom a 22 évi lelkipásztorkodásom aiat létezett híveimre, volt e csak 2-er is esett, hogy én a járulékot temetés előtt követelem volna? ezt csak az Isten által megadott természetn szokták híveim valamint nálam úgy tudomásom szerént más papársomnál is megadani, a halál legutóbbi várralraul köszönetvén be, ahhoz nem készülnetnek híveim, csak a koporsóra kerüljön ekkor, nem pedig a stólrára.

Ha a közmondásint: kőrméről az orosz-lánt, tolláról a madarat, szavai s tetteiből az embert megismerhetjük: úgy én azonnal s tán mások is a T. Gy. köztörvényszék felismerhetjük, ki legyen ő ily színellet hazugság s ocsmány rágalommal tény előadásával? e név alá bujt ő, pedig illő s köteles lett volna köztörvényszék igaz nevét kitenni, ezt méltán elvárhatni egy magát becsületesnek nevezni akaró embertől. — A szolgálóját eltemető gazdát e 19-ik század Tóbiásának nevezi el a T. Gy. köztörvényszék. Már csakugyan ily hivatal Tóbiásra plébániám halottainak szükségé nem lévén, — hogy ilyen ezektán ne akadjon, tebát azon irgalmas Tóbiásnak a törvény áthágása s botránys tette megfenyítését az illető hivataitól méltán elvárom; — egyébkint e tény igazi álladékaról szóltat a szintén s még jobban érdekelt ref. t. lelkes ur is, kit én saját kecsimon vittem a temetéshez és haza. Ennyi a megsértett igazság érdekében.

Lakner Antal,*
várfonyi plébános.

* Závory Elek ref. lelkes ur nyilatkozatát lapunk jövő számában adjuk. Szerk.

Küldő-tulajdonos és kizáró szerkesztő:
ZOVÁNYI MIHÁLY

T Ö Z S D E.

Pesti áru- és értéktörzsde		
nov. 19-én.		
Árú-árak.	Súly	Ár
	fontok	merőnkint
Buza búsnagi	83	3 50 3 65
„ tiszai	85	3 85 4 10
„ pesti	88	3 60 4 75
„ pesti	85	3 95 4 20
„ pesti	83	3 60 4 75
„ pesti	86	3 95 4 20
Közvetítés		
Északi	78-79	2 85-2 95
Árpa serfőzész	69-70	2 45-2 70
„ etetésre	66-68	2 20-2 40
Zab	46-48	1 65-1 70
Körölcse búsnagi		
„ új		2 45-2 50
„ régi		4 2-4 75
Köles		2 40-2 60
Ropos		5 2-5 50
„ régi		4 88-5.
Záloglevelek.	Árva	Tartalva
Nemz. bank kisors. ezüst	91.	91 25
„ o. é.	98.	98 25
Magyar földhitelintézeti	91.	91 25
Ausztriai	102 25	102 75

Magyar értékpapírok árkelete.		
	Árva	Tartalva
Pesti keresked. bank	630	635
Pesti keresk. és iparb.	274	281
Pesti iparbank	44	45
Magyar hitelbank	91	91
Pesti takarékpénztár	1500.	1520.
Budai	455	460
Pesti hengermalom	1230.	1230.
Pannónia gőzmalom	1395.	1413
L-ó budapesti gőzmalom	685	690
Budai gyár-telep	125	130.
Concordia gőzmalom	645.	655.
Szegedi kivit. gőzmalom	515.	520.
L. upesti szeszfinomító	590.	590.
Pestbudai buszorkozmú	485.	495.
Magyar hitelintézeti	590	596.
Pannónia vízszint-társ.	180.	185.
Pesti biztosító-intézet	270	280.
Magyar északi vasut	75.	75 1/2.
Pesti közuti vasút	403.	412.
Kereskedelmi épület	490.	500.
Lánchíd	496.	500.
Alagút	92.	94.
Magyar földh. záloglevél	91.	91 1/2.
Pesti keresk. b. zálogl.	96.	97 1/2.

Bécsi börze		
nov. 20-án.		
	Árva	Tartalva
Államadósság.		
5% osztr. értékt.	55.10	55.20
„ adómentes	59.80	59.90
„ nemzeti kölcsön	63.70	63.80
„ metalliques	58.20	58.30
1860-ki sorsjegy	88.25	88.35
Magyar földteherm. kötvény	76.25	76.75
Bánáti	75.	75.75
Horvát	77.	77.0
Erdélyi	71.	71.7.
Sorsjegyek.	Árva	Tartalva
Hitelintézeti	141.75	142.
Dunagőzhajózási	92.50	93.
Budai	82.25	82.75
Eszterházy hg.	160.	170.
Salm	41.	42.
Pálffy	32.	32.50
Clary	35.50	36.50
St. Gerovis	34.	34.50
Windschgrätz	22.50	23.
Waldstein	21.50	22.50
Keglevich	14.50	15.50

Részvények.		
	Árva	Tartalva
Nemzeti bank	827	828.
Hitelintézeti	224.10	224.20
Magyar hitelbank	88.50	89.
Aiso-osztr. esc. társulat	645.	648.
Angio-osztr. bank	169.	169.50
Ausztriai földhitelintézet	117	117.50
Északi vasut	1935	1940
Államvasut	275.90	276.10
Déli vasut	186.20	186.40
Erzsebét vasut	168.	168.50
Gal. Karoly Lajos vasut	209.50	210.
Lemberg csernov. vasut	172.	172.50
Cseh nyug. vasut		
Dél-ész. ném. öszeköz. vasut	150.	150.50
Tiszai vasut	160.	161.
Magyar északi vasut	85.	86.
1-ó erdélyi vasut	147.	147.50
1-ó ausztriai Dunagőzhajózási társaság	589	541.
Pesti lánchíd	487	489.

Elsőházi kötvények.		
	Árva	Tartalva
1862. Erzsebét vasut	102.50	108.50
1867. államvasut	120.50	100.
Déli vasut	100.	95.25
Északi vasut	89.50	89.75
Cseh nyugati vasut	85.25	85.50
Tiszai vasut		
Gal. Karoly Lajos vasut	96.	96.0
Magyar északi vasut		
Lemberg csernov. vasut	75.	75.2
Erdélyi vasut	81.25	81.0
Ausztr. Dunagőzhajózási társ.	93.50	94.
Pesti lánchíd		
Érték és pénz.		
Frankfurti váltó	97.90	98.10
Londoni váltó	116.70	116.90
Párisi váltó	46.85	46.40
Ca. arany	5.55	5.2
Napoleon'or	9.32	9.38
Egyleti tallér	1.66	1.67
Érték	115.	115.50

H I R D E T É S E K.

29. SZ. URBAN KAROLY KŐFARAGÓ

Pesten, kerepesi-ut 29. sz. a.

ajánlja magát mindennemű

siremlékek, szobrok és egyházi oltárok

elkészítésére.

Továbbá elvállal bárminemű

építkezési munkákat

a legolcsóbb áron.

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Misemondó ruhák

harisnyák és özi-
pök-
mónstranzok
helyhe, ciborin-
mok, gyertyatar-
tók, kereszttek, paci-
főcsék, füstölők
lámpák,
dal-
matikák, albak
rochettek, velumok
vankusok, egyházi
iskolai és czéh lobo-
gok, oltár terítők,
infulák, kesztyűk,
valamint mindennemű

EGYHÁZI SZEREK

legjutányosabb áron

kapitók

ÜBERBAUER ALAJOS

gyárakárában vaczi-utca 15. sz. Pesten.

Artszerekek és minden utasítás kívánatra bekküldetik.